

Ἡ κατάθεση τοῦ κ. Γ. ΖΙΓΑΝ ἑνώπιον τῆς Ὑποεκτετροπῆς
Ἑρωπαϊκῶν Ὑποθέσεων τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Η.Π.Α.

Οὐάσιγκτων, 27/3/1974

Κύριε Πρόεδρε,

Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν πρόσκλησίν σας εἰς τὸ βῆμα τοῦτο, εἶναι δὲ ἐμὲ τιμὴ νὰ ἠμιλήσω πρὸς τοὺς αἰρετοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Καὶ τοῦτο εἰδικώτερον διότι ἔχω συναίσθησιν τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν φιλίας καὶ συνεργασίας πρὸς ἑνῶνουν τοὺς δύο λαοὺς ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν ἀγῶνων διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀνεξαρτησίαν μέχρι σήμερον. εἶμαι παλαιὸς κοινοβουλευτικὸς. Λέγομαι μὲ ἰδιαίτερα αἰσθήματα τὴν πρόσκλησίν σας. θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου ἀντιπρόσωπον τῆς τελευταίας ἑλληνικῆς Βουλῆς πρὸς κατελθὴν κατὰ τὸσον βραίον τρόπον τὸ 1967. Ἡ Βουλὴ μας ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ παρουσία μου ἐδῶ πρέπει ἐπίσης νὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ σὰς ὑπεθυμίσῃ τὰς ταλαιπωρίας πολλῶν ἐπιλέκτων συναδέλφων μου, ὅπως ὁ Γεώργιος Παύρος, ὁ Ἰωάννης Χαλαμπίσκουλος, ὁ Γεώργιος Στεργίου καὶ ἡ Ἀσημίνα Γιάννου, οἱ ὁποῖοι συνηλέθησαν μὲ τρόπον βίανασσον τὰς τελευταίας ἡμέρας καὶ ἀπεστάλησαν εἰς φυλακὰς καὶ τόπους ἐξορίας. Ὑποφέρουν διότι εἶχον τὸ θάρρος νὰ παραμείνουν πιστοὶ εἰς τὰ ἰδεώδη τῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας καὶ εἰς τὸ καθήκον τους ἐναντί τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τέλος ὑπάρχει ἕνας ἄλλος σπουδαῖος λόγος διὰ τὴν ἀποδοχὴν ἐκ μέρους μου τῆς εὐγενοῦς προσκλήσεώς σας. Αἱ δύο χῶραι μας πλὴν τῶν ἐκ παραδόσεως στενῶν δεσμῶν, συνδέονται ἐπισήμως καὶ μὲ μίαν συμμαχίαν διὰ τὴν ἄμυναν ὄχι μόνον τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν καὶ τῆς ἐδαφικῆς τῶν ἀκεραιότητος ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προστασίαν ἐνὸς γνησῶς δημοκρατικοῦ τρόπου ζωῆς.

Αἱ συμμαχίαι ὅμως μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων λαῶν, πρέπει, διὰ νὰ εἶναι ἀποδοτικαὶ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τοὺς τόπους, νὰ βασίζονται πρῶτον εἰς τὴν βούλησιν τοῦ λαοῦ πρὸς ἀφορμῶν, ὅπως αὕτη ἐκφράζεται ἀπὸ τοὺς αἰρετοὺς ἐκπροσώπους του. διὰ νὰ κἀμωμεν μίαν παράφρασιν τοῦ γνωστοῦ ρητοῦ : "Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δημοκρατία εἶναι τόσο σπουδαῖα ἀγαθὰ, ὥστε νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀνατεροῦν εἰς τὰ ἐκτελεστικὰ ὄργανα διακυβερνήσεως μίᾳ χάρας". Μὲ τὴν προϋπόθεσιν αὐτὴν καὶ ἔχων πλήρη συναίσθησιν τῶν ἰδικῶν μου εὐθυνῶν ἐμφανίζομαι σήμερον ἐνώπιόν σας ὡς μέλος τῆς τελευταίας Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία θὰ παραμείνῃ ἡ μόνη νόμιμος ἐκπροσώπησις τῆς βουλήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, μέχρις ὅτου διενεργηθοῦν καὶ πάλιν ἐκλογαὶ εἰς τὴν χάραν μας.

Μετὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον αἱ δύο χῶραι μας συνεδέθησαν τῶσον διμερῶς, ὅσον καὶ μὲσω τῆς Βορειοατλαντικῆς Συμμαχίας. Εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἀνήκω εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβερνήσιν, ἡ ὁποία ἀπεφάσισεν τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ ΝΑΤΟ. Περιττὸν εἶναι νὰ τοῖσω ὅτι ἡ εἰσοδος εἰς τὸ ΝΑΤΟ ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς.

Τὸ προοίμιον τῆς Ἀτλαντικῆς Συνθήκης ὀρίζει ὅτι τὰ συμβαλλόμενα μέρη : " εἶναι ἀποφασισμένα νὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν κοινὴν κληρονομίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν λαῶν τῶν" βασισμένα ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς δημοκρατίας, τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ κρῖτους τοῦ Νόμου. Τὸ ἄρθρον 2 ὀρίζει ὅτι οἱ ὑπογράφοντες τὴν συνθήκην ἀναλαμβάνουν ἐπίσης "νὰ συμβάλουν διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν εἰρηνικῶν καὶ φιλικῶν διεθνῶν σχέσεων διὰ τῆς ἐνἰσχυρώσεως τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν, διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως ἐπιπλέον καλῶν τεράων κατανόησεως τῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ θεσμοὶ οὗτοι βασιζοῦνται καὶ διὰ τῆς προαγωγῆς τῆς ὁσταθεροῦς καὶ τῆς εὐημερίας".

Επιτρέψατέ μου να προσθέσω επίσης ότι το δόγμα Τρούμαν, δια το όποιο ο ελληνικός λαός είναι ευγνώμων, υπεχρέωσε τας Ηνωμένες Πολιτείας να υποστηρίξουν τους αγαπώντας την ελευθερίαν λαούς έναντι των ώπλισμένων μειοψηφιών. Αυτό ἔλληνο-αμερικανικαί σχέσεις ανεπτυχθήσαν ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ καὶ οἱ μεταγενέστεροι διήμεροι ἔλληνο-αμερικανικαί συμβάσεις. Ἐπὶ τῶν θεμελίων αὐτῶν ἡ Ἑλλάς προσεχώρησεν εἰς διεθνεῖς συμφωνίας ὅπως εἶναι ἡ σύνδεσσις τῆς μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, τὸ Συμβόλιον τῆς Εὐρώπης, τὴν Ἐπιτροπὴν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ἄλλας.

Θάβλεται ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ υπερασπίσις τῆς ελευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας δὲν εἶναι μόνον κεναὶ φράσεις διὰ τοὺς συμμάχους τοῦ ΝΑΤΟ, ἀλλὰ μιὰ ἐπίσημη νομικὴ καὶ πολιτικὴ υποχρέωσις δι' ἕνα ἕναστον καὶ δι' ὅλα τὰ κράτη-μέλη. Αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς τὸ χαρακτηριστικὸν ποὺ διακρίνει τὴν βορειοατλαντικὴν Συμμαχίαν ἀπὸ τὰς παραδοσιακὰς καὶ στρατιωτικὰς συμμαχίας τοῦ παρελθόντος καὶ τῆς εἶδει ἀκριβῶς τὴν ἱστορικὴν τῆς δικαιοσύνην.

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ἡ δημοκρατία κατεστράφη καὶ ἡ χώρα μας ἐνῶ εὐρίσκειται κάτω ἀπὸ τὴν σκέπη τοῦ ΝΑΤΟ μετεμορφώθη εἰς στρατιωτικὴν δικτατορίαν καὶ ἔγινε μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡ πρώτη Εὐρωπαϊκὴ χώρα ποὺ κατρακύλησε πρὸς τὸν ολοκληρωτισμόν.

Δὲν θὰ προσπαθῶ ἐδῶ νὰ ἀναλύσω τὰς πολυπλόκους αἰτίας ποὺ ὠδήγησαν εἰς τὴν κατὰλυσιν τῆς Δημοκρατίας ἐστὶν Ἑλλάδα. Αὐτὸ θὰ εἶναι ἔργον τῶν ἱστορικῶν τοῦ μέλλοντος. Ἐπιτρέψατέ μου ὅμως νὰ τονίσω ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς οὐτὲ ἀρνείται οὐτὲ ὑποτιμᾷ τὸ μέρος τῆς εὐθύνης τοῦ διὰ τὴν πικροῦσαν κατάστασιν. Ἀλλὰ πιστεύει ἐπίσης ὅτι ἕνα ἀποφασιστικὸν μέρος τῆς εὐθύνης - ἴσως τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς - βαρύνει τοὺς συμμάχους τῆς.

Ἐάν οἱ σύμμαχοι αὐτοὶ καὶ εἰδικώτερον αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι εἶχαν τηρήσει τὰς ἐκ τῆς συνθήκης υποχρεώσεις τὸν νὰ υπερασπισθοῦν τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ελευθερίαν, οὔτε ἡ ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας, οὔτε ἡ διατήρησις τῆς θὰ ἦτο δυνατὴ. Ἀστυχῶς ὅμως οἱ σύμμαχοι ἐδέχθησαν, συνειργάσθησαν καὶ κατὰ καιροὺς ἐβοήθησαν τοὺς Ἑλληνας δικτάτορας. Ἐνίοτε ἐγένοντο φιλικὰ διαβήματα ελαφρᾶς δυσαρσείας ἢ ἐξεφράζοντο εὐχαί διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ ὅλ' αὐτὰ ἔμεναν μακρὰν τῆς πραγματικῆς οὐσίας τῆς υποθέσεως.

Πρέπει εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ τονίσω ὅτι ἡ κριτικὴ μου στρέφεται ἐναντίον τῶν κυβερνήσεων τῶν συμμάχων μας καὶ βεβαίως οὐκ ἐναντίον τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, τῶν κοινοβουλίων καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου, τοῦ ελευθέρου καὶ ὑπεύθυνου ἴσπου εἰς τὰς χώρας ἐνδὲν καὶ ἐκείθεν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, καθὼς καὶ τῶν πολυαριθμῶν ἰδιωτικῶν ὀργανώσεων, πολιτῶν, οἱ ὅποιοι ἀκούραστοι ἐξέφραζαν τὸν ἀποτροπισασμὸν τῶν διὰ τὴν κατὰλυσιν τῆς δημοκρατίας καὶ προσέφεραν ἠθικὴν καὶ ὀλικὴν βοήθειαν εἰς τὸν βασανισμένον ἑλληνικὸν λαόν.

Ἐπιφανίζομαι σήμερον ἐνώπιόν σας ὡς φίλος καὶ ὡς ἴσος καὶ ἑταῖρος εἰς μίαν κοινὴν ὑπόθεσιν. Ἐπιτρέψατέ μου, ὡς ἐκ τούτου, νὰ εἶμαι ὡμὸς, ὅπως ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι μετὰ τοὺς πραγματικοὺς φίλους του.

Ὅταν ἔγινε τὸ πραξικόπημα τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 ἡ Ἀμερικανικὴ κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ ὅτι κατελήφθη ἔξ ἀπροόπτου καὶ ὅτι οὐδεμίαν γνῶσιν εἶχε, οὔτε ἀνεμίχθη ποσὺς εἰς τὸ κίνημα. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅμως ἠρνήθη νὰ πιστεύσῃ αὐτὴν τὴν δήλωσιν ἀθώοτητος. Καὶ εἶναι ἐπίσης πεπεισμένος ὅτι ἡ στρατιωτικὴ δικτατορία ἐστὶν Ἑλλάδα δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιχθῆσθαι χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν ΗΠΑ. Ἡ στιγμή δὲν εἶναι κατάλληλος γιὰ νὰ οὔς φέρω λεπτομερῆ στοιχεῖα, βάσει τῶν ὁποίων διεμορφώθη ἡ ἑλληνικὴ κοινὴ γνῶμη.

Ἐπιτρέψατέ μου ὅμως νὰ σᾶς ἐκθέσω μίαν προσωπικὴν μου ἐμπειρίαν, ἡ ὅποια εἶναι χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν στάσιν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ποὺ καλλιέργησε τὰς υποφίας μου, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀμερικανικὴν συννεοχίαν εἰς τὸ πραξικόπημα τοῦ 1967.

"Έξ ημέρας μετά τό κίνημα συνήντησα εις φιλικόν σπύτι μίαν άνω-
τέραν ύπάλληλον τής άμερικανικής Πρεσβείας εις Αθήνας.

Είχε περάσει τās προηγηθείσας εξ ημέρας και νύκτας, κλεισμένη
μέσα στό κτίριο τής Πρεσβείας.

Τά πρώτα λόγια τής θταν με είδε ήταν περίπου τά εξής: "όδα
σοι ό θεός, όλα πήγαν καλά και όλοι είναι εύτυχεϊς". Όταν άπήντησα
άποτόμως εκφράζων τήν άπογοήτευσίν μου και τήν άγανάκτησιν του έλλη-
νικού λαού διά τό πραξικόπημα, μου ανέπτυξε τήν εξής θεωρίαν: "Αυτό
πού κατέλαβαν τήν εξουσίαν είναι μία μικρή όμδς κουριτανών αξιωματικών,
οϊ όποιοι βεβαίως δέν έχουν καμμίαν πολιτικήν πείραν. Πολύ γρήγορα
θ' άναγκασθοϋν νά ζητήσουν τήν βοήθειαν τιμών και πεπειραμένων πολιτι-
κών, όπως είσθε σεις, άκόμη και άν σήμερα νομίζουν ότι όλοι οϊ πολιτι-
κοί είναι άχρηστοι και διαφθερμένοι. Θα προσγειωθοϋν όπως ο Άγιοςμ
Ιάν στό Πακιστάν και θα ζητήσουν τήν βοήθειάν σας, τήν όποιαν πρέπει
νά τοϋς προσφέρτε γιά νά δδηγήθη ή χώρα σας εις τήν πρόδοον, άκριβώς
όπως έγινεν εις τό Πακιστάν". Εμείναμε κυριολεκτικώς άναυδοι. Τόσον
ή Πρεσβεία θσον και ή κυβερνήσις τών ΗΠΑ είχαν επισήμως δηλώσει ότι
δέν γνωρίζουν ποιοι ήσαν οϊ εμπνευσταί του πραξικοπήματος. Πώς λοιπόν
ήτο δυνατόν μία άνωτέρα αξιωματούχος νά εκφράζη τοιαύτην άισιοδοσίαν
και προγνωστικά διά τό μέλλον.

"Η βραδυά τελείωσε με μίαν άκόμη "θεωρίαν" εις τήν επιμονήν
μας ότι αι Ην. Πολιτεΐαι θα έπρεπε νά κάμουν χρήσιν όλων τών δυνα-
μειών των διά νά βοηθήσουν τήν κατάστασιν τής δημοκρατίας ή συνομιλή-
τριας μας άπήντησε: "δέν ήμπορούμε νά τοϋς πείσομε, διότι υπάρχει
πάντοτε ό κίνδυνος νά γίνουν Νασερικοί". Αυτά έλέχθησαν εξ μόλις ήμέ-
ρας μετά τό πραξικόπημα. Εν τοϋτοις αυτό τό προφανώς προτασσευασμέ-
νον επιχείρημα επανελήφθη έκτοτε με μονότονον επιμονήν από ένα πλήθος
Άμερικανών αξιωματοϋχων τόσον εις τās Αθήνας όσον και εις τήν Ουά-
σινγκτων.

Λοχέτως όμως τής άναμίξεως ή μή τής κυβερνήσεως τών ΗΠΑ εις τό
πραξικόπημα του 1967 ή επακολουθήσασα άμερικανική πολιτική έναντι τής
δικτατορίας απέδειχθη ένισχυτική και συνδιαλλακτική και έβοήθησε τήν
δικτατορία νά επίζηση. Έκδηλώσεις τής Άμερικανικής δυσαρμεσίας έ-
ναντι του κινήματος έδωσαν τήν εντύπωσιν κενών λόγων εις τόν ελληνικόν
λαόν, ό όποιος αισθάνεται νά προσβάλλεται ή νοημοσύνη του όταν οι λό-
γοι είναι αντίθετοι πρός τās πράξεις. Έτσι λ.χ. αι ΗΠΑ άνήγγειλαν τό
1967 ότι θα άναστεύουν τς άποστολές βαρέος εξοπλισμοϋ. Η δήλωσις
αυτή ούδέποτε έφηρμόσθη ουσιαστικώς.

Κατά τόν αυτό χρόνον και άντιθέτως πρός τήν στάσιν τών Εύρω-
παίων -οϊ όποιοι με πολυό λόγους εξαιρέσεις επήρησαν άπόστασιν από τήν
δικτατορίαν- ή άμερικανική κυβερνήσις έπροτίμησε νά ένισχύση με δείγμα-
τα σεβασμοϋ τό καθεστώς Παπαδοπούλου. Αι έπισκέψεις τών κ.κ. Άγκινιου,
Στάνς, Δάρντν και Ρότζερς καθός και άναριθμήτων στρατηγών και ναυάρχων
είχαν σκοπόν αυτό άκριβώς νά επιτελέσουν. Οϊ επισκέπται αυτοί, άνευ
εξαιρέσεως έπλεκαν έγκώμια διά τό καθεστώς έκαμαν δηλώσεις θαυμασμοϋ
διά τό ελληνικόν οϊκονομικόν φάσμα"και διά τήν "θαυμασίαν πολεμικήν
έτοιμότητα τών ελληνικών ενόπλων δυνάμεων", δηλώσεις αι όκοιαι παρε-
μόρφωσαν τήν πραγματικότητα και παρέλυναν τό ήθικόν του ελληνικού λαού.
Αι ΗΠΑ περαιτέρω ένίσχυαν τήν ελληνικήν δικτατορίαν με άφθονον οϊκο-
νομικην βοήθειαν διαφόρων ειδών. Ίς άρισμένας περιπτώσεις αι ΗΠΑ
άκόμη και επεγέβσαν διά νά παρεμποδίσουν τās ευρωπαϊκάς κυβερνήσεις
όπως λάβουν άύστηρά μέτρα έναντίον τής δικτατορίας εις έκτέλεσιν ύπο-
χρεώσεών των πού πηγάζουν από τό ΝΑΤΟ.

"Η επέμβασις τών ΗΠΑ πρός προστασίαν τών Έλλήνων δικτατορών
έσημειώθη επίσης εις τήν διαδιακασίαν οργανισμοϋν, όπως τό Συμβούλιον
τής Εύρώπης ή ή ΒΟΚ, τών όποίων η Άμερική δέν είναι μέλος. Έτσι
π.χ. αι ΗΠΑ προσεκόθησαν νά παρεμποδίσουν τό Συμβούλιον τής Εύρώπης
εις τήν προσάδειν του νά πάρει τήν ελληνικήν κυβερνήσιν ή νά δημο-
κρατικοποιηθ ή νά άντιμετωπίση τήν άποβολήν της.

Τό, ἄμεσον ἀποτέλεσμα ὄλων αὐτῶν τῶν ἀμερικανικῶν ἐνεργειῶν ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς χούντας ἦτο νά καταστήσῃ τήν μεγάλην πλειοψηφίαν τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν (πού πιστεύουν ὅτι ἡ ἄμυνα τῆς Ἑλλάδος ἐξαρτᾶται ζωτικῶς ἀπὸ τόν ἀμερικανικόν παράγοντα) καθητητικούς θεατὰς τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας εἰς τήν χώραν των.

Ἔϊμαι βέβαιος ὅτι εἴθε ἐν γνώσει τῶν ἐπιχειρημάτων πού προβάλλονται διὰ νά δικαιολογήσουν τήν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως τῶν ΗΠΑ ὑπὲρ τῆς χούντας.

Πρῶτον, ὁ "κομμουνιστικὸς κίνδυνος". Ἐκνευλισμένης ἐλέχθη ὅτι τὸ πραξικόπημα ἔσωσε τήν Ἑλλάδα ἀπὸ τόν κομμουνισμόν. Ἡ πεῖρα ὅμως τῶν τελευταίων ἐπὶ ἐτῶν ἀπέδειξεν πόσον ἑσπερίτο βάσεως ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτός.

Δεύτερον, τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἂν ἡ Ἑνωσις Κέντρου ἐκέρδιζεν τὰς ἐκλογάς, πού εἶχαν προκηρυχθῆ διὰ τὸ τέλος Μαῦου 1967, ἡ Ἑλλάς θὰ ἀπεχάρει ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ. Αὐτὸ εἶμαι εἰς θέσιν νά τὸ ἀρνηθῶ ἐπισημῶς καὶ κατηγορηματικῶς.

Τρίτον, ἡ διαπίστωσις ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινοβουλευτικὸν καθεστῶς ἦτο τόσον διεφθαρμένον, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νά διατηρηθῆ ἐπὶ πολὺ χωρὶς νά φέρῃ τήν χώραν εἰς τήν καταστροφὴν. Ἐν τοῦτοις οὔτε κἂν μία περίπτωσις καταχρήσεως ἐκ μέρους τῶν τῶμας κοινοβουλευτικῶν ἀνεκαλύφθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἐπὶ χρόνια. Τούναντι τὸ τελευταῖον πραξικόπημα τῆς 25ης Νοεμβρίου 1973 ἔγινε μὲ κύριον ἐπιχείρημα ὅτι ἔκρεπε νά "ἐκκαθαρισθῆ" τὴν "επανάστασις" ἀπὸ τὴν διεφθαρμένην ἡγεσίαν τοῦ Παπαδοπούλου καὶ τῶν στυγαίων του, οἱ ὅποιοι τῶρα ἀπελοῦνται νά ἀχθοῦν ἐνώπιον τοῦ Στ ἀποδικελοῦ διὰ τὰς καταχρήσεις των κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐξουσίας.

Τέταρτον, "Ὅτι ἡ δικτατορία εἶναι μία ἱστορικὴ ἀνάγκη, διὰ νά ὀλοκληρωθῆ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος. Τὰ ἀποτελέσματα ἐν τοῦτοις ἔδειξαν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον. Ἐπάρχει τῶρα μία τελευταία διὰλυσις εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν. Ἐσημειώθη σοβαρὰ ὀπισθοδρομήσεις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ἡ ὅποια προεκάλεσε μίαν μεγάλην καὶ συνεχεῖ ἐξέγερσιν εἰς τοὺς φοιτητάς.

Ἐπάρχουν σοβαραὶ διαταραχαὶ εἰς τὴν Ἑκκλησίαν. Τὸ ἴδιον τὸ σύστημα τῆς ἀνομίας τῆς δικαιοσύνης εἶναι ὑπόδικον. Ὁ διοικητικὸς μηχανισμὸς εἶναι εἰς πραγματικὴν ἀναστάσιον. Καὶ τὸ προηγούμενον ὑγιὲς οἰκονομικὸν σύστημα τὸ διεδέχθη μία φάσις ὀξείας κρίσεως. Ὁ πληθωρισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔφθασεν τὸν ὑψηλότερον συντελεστὴν μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς ΟΟΕΑ, δηλαδὴ ἀνήλθε κατὰ 55% κατὰ τοὺς τελευταίους ἔξ μῆνας. Οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἡμερησίως τῶν ἐργαζομένων δὲν συμβαθίζουσι μὲ τὴν καμύλιν τοῦ πληθωρισμοῦ. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀνῆλθεν ἀπὸ 1.300 ἐκατομῦρια δολλάρια πού ἦτο τὸ 1967 εἰς πλεόν τῶν 3.500 ἐκατομ. δολλαρίων σήμερον.

Καὶ παρ' ὅλ' αὐτὰ καμμία σημαντικὴ παραγωγικὴ ἐπένδυσις δὲν ἔγινε κατὰ τὰ τελευταῖα ἐπὶ χρόνια.

Ἐπὶ πλεόν ἐπιτρέφάτέ μου νά προσθέσω ὅτι τὸ ἐτήσιον ποσοστὸν ἀξίσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος -εἰς τρεχούσας τιμάς- οὐδέποτε ὑπερέβη κατὰ τὴν δικτατορίαν τὸν ἀντίστοιχον ἐτήσιον συντελεστὴν τῆς μακρῆς περιόδου, τῶν κοινοβουλευτικῶν κυβερνήσεων πού παρέλαβον μίαν οἰκονομίαν κατεστραμμένην ἀπὸ τὸν πόλεμον, τὴν κατοχὴν καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους. Τὸ ἀποκαλούμενον "οἰκονομικὸν θαῦμα" τῆς δικτατορίας ἀνεκαλύφθη ὅτι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνας μῦθος.

Πέμπτον, οὔτε ἡ δικτατορία εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν στρατηγικῶν συμφερόντων τῆς Συμμαχίας. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα εἶναι ἐπίσης ἀβάσιμον. Ἡ Ἑλλάς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ΝΑΤΟ ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ λαοῦ τῆς καὶ μὲ τὴν μεσολάβησιν τῶν κοινοβουλευτικῶν κυβερνήσεών τῆς καθ' ὅλην τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, οὐδέποτε ἐξεφράσθη παρῶσον ἐναντίον τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν, αἱ ὅποια ἐξεπλήρωσαν τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς τὸ ΝΑΤΟ εἰς τὸ ἀκέραιον.

Ἐξ ἴσου ἀβάσιμον εἶναι τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὰ νόμιμα στρατηγικὰ συμφέροντα τῆς Ἀμερικῆς ἐν Ἑλλάδι, καθιστοῦν τὴν δικτατορίαν ἀναγκαίαν. Αἱ στρατηγικὰ συμφωνεῖαι μεταξύ Ἑλλάδος καὶ ΗΠΑ -ὡς αἱ τοῦ 1953 καὶ 1956- ἐφημερόθησαν πάντοτε πιστῶς ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς κυβερνήσεις. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐδῶ σαφῆς διείρησις τῶν "στρατηγικῶν συμφερόντων" ἀπὸ τῶν μίαν πλευρᾶν τῶν "δυσκολύνσεων" ἢ ἀκδη καὶ τῶν "πολυτελειῶν" -ὅπως οἱ λιμένες διὰ τὴν ἐγκατάστασιν οἰκονομικῶν - ἀπὸ τῆν ἄλλην.

Αἱ κοινοβουλευτικαὶ κυβερνήσεις, δὲν θὰ προϋποκειθῶν νὰ ἐνισχύσουν τὰ ἐπικαλούμενα στρατηγικὰ ἀμερικανικὰ συμφέροντα, χωρὶς νὰ προηγηθῇ μία οὐσιαστικὴ καὶ προοπτικὴ ἐξέτασις τῶν ἐνδεχομένων συνεπειῶν.

Ὅς λέρωμεν ἄλλην μίαν φοράν τὸν ἑλληνοῦσιν εἰς τὴν πυκνοκατοικημένην περιοχὴν τῆς πρωτεύουσος ὡς παρὰδεῖγμα. Ὁ ἑλληνοῦσιν εἰς τὴν ἐπιπέδον δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ πραγματικὰ στρατηγικὰ συμφέροντα. Εἶναι ἄλλως καὶ μόνον μία διοικητικὴ δυσκολύνσις διὰ τὸν βόν στόλον. Ἐν τούτοις ἐκδέχεται τὴν Ἀκρόπολιν καὶ συγχρόνως 3 ἐνατομμῦρια Ἑλλήνων εἰς μεγάλους πολεμικοὺς κινδύνους εἰς περιπτώσιν πυρηνικοῦ πολέμου. Περαιτέρω αὐξάνει τὴν ρύπανσιν τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ δημιουργεῖ ἄλλα προβλήματα περιβάλλοντος εἰς μίαν μεγάλην ἀστικήν περιοχὴν, γεννᾷ κοινωνικὰ καὶ πολιτιστικὰ προβλήματα μὲ ἐνδεχομένης σοβαρᾶς συνεπειᾶς.

Εἶναι πράγματι κερτέρων τὸ ἐπιχείρημα ὅτι χρειάζεται μία δικτατορία μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κμῆ προσετὰ τοιοῦτου εἴδους "στρατηγικὰ συμφέροντα".

Διὰ νὰ συντηρηθῶμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅτι τὸ καθάρων ἀποτελεσμα τῆς δικτατορικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτο ἡ ἐλασθένησις τοῦ ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ κατεστημένου διότι σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ μὲ πολεμικὴν πεῖραν καὶ σύγχρονον ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν ἀπεστρατελεύθησαν διὰ πολιτικούς λόγους. Ἡ ἐξέγερσις εἰς τὸ ναυτικὸν τὸν Μάϊον 1973 δέχνη καθαρά τὴν διδασίαν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ἐγένεα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω βασικά ἐπιχειρήματα δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογήσῃ ἀκόμη ἡ ὀριστικὴ συμμαχικὴ πολιτικὴ ποῦ νὰ ἀνέχεται τὸν βιασμόν τῶν ἀνθρώπων καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων, τὰς φυλακίσεις, ἐκτοπίσεις καὶ ταλαιπωρίας χιλιάδων Ἑλλήνων τῶν δύο φύλων ὄλων τῶν ἡλικιῶν καὶ κοινωνικῶν τάξεων.

Οἱ χαρᾶσσοντες τὴν ἀμερικανικὴν πολιτικὴν συγχρᾶ καταφεύδων εἰς τὸ ἐξῆς ἐπιχείρημα διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν στάσιν των. "Ἡ μορφή τῆς διακυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος εἶναι πρόβλημα ποῦ πρέπει νὰ λύσῃ μόνος του ὁ ἑλληνικός λαός. Δὲν θὰ ἐπιβρωμεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις μιᾶς συμμάχου χώρας". Ἡ ἀπάντησις μας εἶναι ὅτι αἱ ΗΠΑ πραγματικὰ ἐπιβρᾶνουν ἤδη εἰς τὰ ἐσωτερικὰ μας, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὸ καλόπισμα τῶν δικτατόρων.

Καὶ ὕστερα ὑπάρχει καὶ τὸ ἄλλο ἐπιχείρημα, ὅτι δηλ. μὲ "φιλικὰς συστάσεις" αἱ ΗΠΑ ἠμποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν καλύτερα τὸ καθεστὸς ἐν τῶν ἔσω καὶ νὰ τὸ πείσουν μὲ τὸ καλὸ νὰ διαλέξῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν δημοκρατίαν. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς πολιτικῆς εἶναι χρῆσιμον διὰ νὰ παραπλανήσῃ τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἄλλων δημοκρατικῶν χωρῶν. Δὲν ἔχει ὅμως σχεδὸν καμμίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς δικτατορίας καὶ τῆς ἐπιθυμίας της νὰ μελνῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Ἐπομένως δὲν εἶναι νὰ ἀπορῇ κανεὶς ὅτι ἡ στάσις τῶν συμμάχων μας καὶ ἰδίως τῶν ΗΠΑ ἐγέννησαν δικαιολογημένα τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἑλληνοῦσιν λαὸν ὅτι ἡ χώρα του ἐξετάζεται μόνον διὰ τὴν στρατηγικὴν της θέσιν, ὡς "ἔδαφος". Εἰς τὴν πραγματικὴν μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ἀτλαντικῆς Συμμαχίας ἡ ἑλληνικὴ ἐπιβράτεια μετεβλήθη εἰς ἕνα πελώριον στρατόπεδον συγκεντρώσεως διὰ τὸν λαὸν της. Μὲ πόνον οἷς τὸ λέγω ὅτι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς καταστάσεως ἦσαν νὰ ξεριζωθῇ ἡ θερμὴ φιλία καὶ οἱ παραδοσιακοὶ δεσμοὶ μεταξὺ τῶν δύο λαῶν μας. Αὐτοσχῶς βλέπω ἕνα κῆμα "ἀντιαμερικανισμοῦ", τὸ ὁποῖον γίνεταί καθημερινῶς ἰσχυρότερον καὶ ἀπειλητικώτερον. Θὰ ἦτο ἀμαρτία ἐν ὁ

έλληνικός λαός κατέληγε εις τό άμετάκλητον συμπέρασμα ότι δέν υπάρχει άλλη τόχη γι' αυτόν παρά νά είναι συλάρος μέσα εις τούς κόλπους τής Ατλαντικής Συμμαχίας. "Αν αυτό συμβή μπορεί νά σάς διαβεβαιώσω ότι μαζί με όλα τά άλλα θά ζημιωθούν άνεπανορθώτως καί τά στρατηγικά σας συμφέροντα έπίσης.

Καί τώρα τί ζητούμεν από τούς συμμάχους μας καί ειδικώτερον από σάς τούς Αμερικανούς ;

Βεβαίως όχι τήν επέμβασίν σας. Αυτό θά ήτο αντίθετον πρός τήν ένδοικήν μας όπερηφάνειαν, τά συμφέροντά μας καί τήν νοοτροπίαν μας. Ζητούμε μόνον νά μένετε πιστοί εις τās ύποχρεώσεις σας -τάς ήθικές καί τās συμβατικές- αι όποιαι πηγάζουν από έπίσημους έθιμ-νεϊς συνθήκας. Έδς ζητούμε νά παύσετε νά έπυμβαίνετε εις τά έσωτερικά μας κήμοντες εθιμικές ενεργείας πού έπιτρέπουν εις τήν δικτατορίαν νά έπιζήση.

Θέλομεν νά έκδηλώσετε τήν άλληλεγγύην σας πρός τόν Έλληνικόν λαόν. Έλπίζω νά μή μέ παρεξηγήσετε πού όμιλώ έλεύθερα καί συναισθηματικά.

Είμεθα έλεύθεροι άνθρωποι, ίσοι έταίροι εις μίαν κοινήν ύπόθεσιν, ή όποια είναι η προτασία του δημοκρατικού τρόπου ζωής. "Ο,τι κι αν ζητούμε από τās ΗΠΑ δέν άφορά μόνον τά συμφέροντα του λαού μας. Αποτελεεί τήν βίαιαν των πραγματικών μακροχρονίων συμπεριδόντων τής συμμαχίας, συμπεριλαμβανομένων καί των ιδιικών σας, των Η.Π.Α.

Δέν θέλομεν τήν επέμβασιν του βου Στόλου, θεός φυλάξει! Ούτε ζητούμε άλλον τύπον δυναμικής επέμβασως. Απεχθανόμεθα τοιαύτας "λύσεις" καί τās άπορρίπτουμεν.

Είναι όμως όλως διόλου άπαράδεκτον τά τήνικς του ΝΑΤΟ νά χρησιμοποιούγνται διά νά καταλύσουν τās έλευθερίας ένός συμμάχου λαού. Καί είναι έξ ίσου άπαράδεκτον διά τόν βου Στόλον νά δέξη τήν έντίπωσιν ότι ύποστηρίζει αυτά τά τήνικς, όταν εις τήν πραγματικότητα επιβάλλουν τήν δουλείαν εις τόν λαόν μας καί όταν σκοτώνουν άθώους φοιτητάς πού ζητούν έλευθερίαν καί δημοκρατίαν.

Δέν εδμαι έδω διά νά ύποδείξω ειδικά μέτρα πού θά έπρεπε νά πάρη η Κυβέρνησίς σας διά νά ανατρέψη τήν πολιτικήν τής ύποστηρίξεως τής δικτατορίας. Δέν είναι δική μου δουλειά νά σάς ύπαγορεύσω διαβήματα τακτικής καί σχετικήν πολιτικήν. Θά ήθελα μόνον νά σάς διαβεβαιώσω σάν φίλος ότι είναι άνάγκη νά άνασυγκροτήσετε εις τήν συνείδησιν των έλευθερών λαών όλου του κόσμου καί ιδίως εις τήν συνείδησιν του Έλληνικού λαού ότι αι συμμαχίαι καί αι διμερείς συμβάσεις δέν σημαίνουν καταδίκην εις δουλείαν των λαών τής περιφέρειας διά τήν διεκδύουσιν του κέντρου. "Αν αντί νά ένισοχάτε μίαν μικράν αυτοεξυπηρετούμενην ομάδα αξιωματικών επί τής όποίας βασίζετε τήν πολιτικήν σας, είχατε άποφασίσει νά ύποστηρίξετε κυβερνήσεις έγκυκριμένες από τήν λαϊκήν θέλησιν, τότε κέρριοι, δέν θά είχατε νά φοβηθήτε τίποτε, διότι ο λαός μας πάντοτε έπιστευε καί θά πιστεύη εις τήν έλευθερίαν. Επί πλέον ο λαός μας έχει συναίσθησιν ότι η τόχη του συνδέεται άνεκλήτως με τάς τύχας του έλευθέρου κόσμου. Δέν έχω σκοπό νά κρίνω τά σχέδια τής κυβερνήσεώς σας έναντι τής Εύρώπης. Αλλά όσον άφορά τήν Ελλάδα ήμπορώ νά σάς πω ότι θά είναι έξαιρετικώς επικίνδυνον νά προσπαθήσετε νά τήν άποσπάσετε από τήν Εύρώπην καί νά ύποκαταστήσετε τās σχέσεις του Ν.Α.Τ.Ο. με μίαν διμερή Έλληνο - Αμερικανικήν συνθήκην. Τά μαθήματα από τόν τελευταίον πόλεμον τής Μόσχας Ανατολής μάς διδάσκουν ότι είναι παράλογον νά δίνης πίστιν εις πλουσίους ύποσχέσεις πού παρέχονται άκριτα από δικτάτορας πού σπεύδουν νά γίνουν άριστοί. Θά ήθελα νά προσθέσω έδω καί κάτι άλλο. Πολύ γρήγορα θά ύπάρξη στή Νοτιοανατολική Εύρώπη -σε μιά περιοχή όπου η Έλλάς είναι τώρα - κλειδί- έκ νέου τό πρόβλημα τής ισσορροπίας των δυνάμεων. Αναμένεται ότι θά επέλθουν άλλαγαί εις τούς βορείους

γεγονός μας και ιδίως εις την Γιουγκοσλαβίαν μετά τον Τρίτο. Καί
λωος να κληθούμε και πάλι να υπερασπίσωμεν την ελευθερίαν, αλλά
ή πολιτική μάχη διά την ελευθερίαν δεν είναι δυνατόν να γίνη από
μιαν χώραν της όποιας ό λαός είναι υπόδουλος.

Επομένως ούτε τά εύρύτερα συμφέροντα του έλευθέρου κόσμου,
ούτε τά συμφέροντα των ΗΠΑ δεν έξυκηρετούνται μέ την διατήρησιν
της δικτατορίας εις την Ελλάδα.

Καταλήγων θα έπαναλάβω ότι ή δικτατορία άποτελεί τραγωδίαν
διά τον Έλληνικόν λαόν. Είναι όμως και κίνδυνος διά τον έλευθέρον
κόσμον. Είς την πραγματικότητα άποτελεί αυτήν ταύτην την άρνησιν
των ιδεωδών διά τά όποια ύπάρχει ό έλευθέρος κόσμος. Ό Έλληνικός
λαός σήμεραν είναι πλήρως ένωμενος εναντίον της δικτατορίας. Η
πολιτική του ήγεσία έπίσης είναι πλήρως ένωμένη εις την αντίθεσιν
της προς τό καθεστώς, καθώς και εις την άπόφασίν της να οδηγήση
την χώραν πίσω εις την όμαλότητα.

Από την άλλην πλευράν μετά τό πραξικόπημα της 25ης Νοεμβρίου
1973 ή δικτατορία είναι άδόναμη και έπισφαλής -και έχει να αντιμε-
τωπίση σοβαρά προβλήματα που δεν ήμπορούν να λυθούν μέ τά τάνεις.

Τό νέον καθεστώς αντιμετωπίζει τό άγχος και τό άίσθημα
προσβολής του λαού μας, που χειροτερεύει από τον οικονομικόν κληρωρι-
σμόν και την πολιτικήν καταπίεσιν. Τό εκ νέου άνοιγμα του μακής
φήμης στρατοπέδου συγκεντρώσεως της Γυάρου έγινε σήμα ενός καθε-
στώτος που στηρίζεται επί του φόβου διά να τηρήση την τάξιν.

Και τό τελευταίον, άλλ'όχι και τό μικρότερον. Είς τους
κόλπους του καθεστώτος αναπτύσσονται δυνάμεις που άπειλούν την
μόνιμον σύνδεσιν της Ελλάδος μέ τον Δυτικόν κόσμον.

Καιρός είναι να διπλασιάσωμεν τας προσπάθειάς μας διά να
άπελευθερώσωμεν την Ελλάδα από την δικτατορίαν άπαξ διά παντός.

Ζητούμεν από τους συμμάχους μας να παύσουν την υποστήριξιν
της Χούντας πριν είναι πολύ άργά. Ζητούμε από τους συμμάχους μας
να σταματήσουν τά κλισιά περί των "φιλικών συστάσεων" ή τας υποδεί-
ξεις στην Ελλάδα να άκλουθήση την λεγομένην "Τουρκικήν λύσιν".

Η είδική αυτή "λύσις" ούδέποτε υπήρξεν κατάλληλος διά την
Έλλάδα και έν πάση περιπτώσει σήμεραν είναι πολύ άργά διά κάτι
τέτοιο.

Όλα τά άλλα είναι δική μας δουλειά.

Κόριε Πρόεδρε, σές εύχαριστώ.

(Άκολουθοούν αι έρωταποκρίσεις που έπηκολούθησαν την κατάθεσιν).